מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תוכן השיר ואת הקול הדובר בו
- לזהות אמצעים אמנותיים מרכזיים כמו ניגוד, תקבולת ורמיזה מקראית
- לעקוב אחרי מבנה השיר והתפתחות הרגש מבית לבית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת השיר

1. ב – אל אהוב רחוק
2. א – הדרכים נפגשות לרגע ונפרדות לתמיד
3. ג – ניגוד (אוקסימורון)
4. ד – לרחל המקראית
5. ב – שלושה בתים בני ארבעה טורים
6. א – שזהו שיר מושר ועצוב

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – כבר בפתיחה מורגש ספק, היא רק שואלת אם הוא שומע
2. נכון – היא מדברת על התבל ועל דרכים רבות שנפגשות ונפרדות
3. לא נכון – השיר פשוט במילותיו, בלי תמונות מסובכות
4. נכון – היא אומרת שתחכה לו עד שיכבו חייה
5. לא נכון – לפי הרקע הביוגרפי השיר נכתב בזמן שהיא חלתה בשחפת

חלק ג' – התאימו את האמצעי האמנותי לציטוט

1 – ד ("התשמע קולי" חוזר פעמיים ומבטא ספק ותחינה)
2 – ה (קול קורא בעוז, קול בוכה בדמי)
3 – א (נפגשות לדק, נפרדות לעד)
4 – ב (אחכה לך... כחכות רחל לדודה)
5 – ג (עד יכבו חיי, החיים כאור שכבה)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. רחוקי
2. רבה
3. כושלות
4. רחל
5. ארבעה

חלק ה' – סדרו את התפתחות הרגש בשיר

1. פנייה אישית אל האהוב הרחוק ושאלה אם הוא שומע
2. מעבר למחשבה כללית על העולם ועל פרידה
3. חזרה לדוברת ולתחושת קרבת סוף החיים
4. הבטחת נאמנות והשוואה לרחל המקראית

חלק ו' – כתיבה והבעה

1. כי זהו שיר מושר (זמר) שמביע עצב וגעגוע (נוגה), ומתאים ללחן בגלל הפשטות שלו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דוברת אוהבת מרחוק, חולה או חשה שקיצה קרוב, עוברת מתחינה להבנה ולהבטחה
- קול קורא בעוז/קול בוכה בדמי, או נפגשות לדק/נפרדות לעד
- לרחל המקראית שחיכתה ליעקב, מה שהופך את האהבה האישית לחלק ממסורת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בהשמעת לחן מוכר לשיר כדי להמחיש את הכותרת "זמר"
- כדאי להדגיש את המעבר בין האישי לכללי ובחזרה, כבסיס להבנת המבנה
- בחלק הפתוח כדאי לתת זמן לדיון זוגי לפני כתיבה אישית

דף תרגול: "זמר נוגה" מאת רחל

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "זמר נוגה" מאת רחל הוא פנייה של דוברת אל אהוב רחוק, הנעה בין תקווה לספק, בין געגוע לפרידה, ומסתיימת בהבטחת נאמנות המזכירה את רחל המקראית.

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. אל מי פונה הדוברת בשיר?

(א) אל אמה (ב) אל אהוב רחוק (ג) אל אלוהים (ד) אל הקוראים

2. מה המשמעות של "נפגשות לדק, נפרדות לעד"?

(א) הדרכים נפגשות לרגע ונפרדות לתמיד (ב) הדרכים צרות ודקות (ג) אנשים נפגשים כל יום

(ד) הפרידה קצרה והמפגש ארוך

3. איזה אמצעי אמנותי יש בטור "קול קורא בעז, קול בוכה בדמי"?

(א) שורה קטועה (ב) האנשה של הטבע (ג) ניגוד (אוקסימורון) (ד) רמיזה לאודיסאה

4. למי משווה הדוברת את עצמה בסוף השיר?

(א) לרות (ב) לסולווייג (ג) לפנלופה (ד) לרחל המקראית

5. כמה בתים יש בשיר ובני כמה טורים כל בית?

(א) שני בתים בני שלושה טורים (ב) שלושה בתים בני ארבעה טורים (ג) ארבעה בתים בני שני טורים

(ד) בית אחד בן שנים עשר טורים

6. למה מרמזת הכותרת "זמר נוגה"?

(א) שזהו שיר מושר ועצוב (ב) ששמו של האהוב הוא נוגה (ג) שהשיר שמח ועליז

(ד) שהשיר מדבר על כוכב בשמיים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הדוברת בטוחה שהאהוב שומע את קולה.	☐	☐
2	בבית השני הדוברת עוברת למחשבה כללית על העולם.	☐	☐
3	השיר מלא בתמונות מסובכות ותיאורי נוף מפורטים.	☐	☐
4	הדוברת מבטיחה לחכות לאהוב עד סוף חייה.	☐	☐
5	השיר נכתב אחרי שהדוברת החלימה לגמרי ממחלתה.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו את האמצעי האמנותי לציטוט

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שאלה רטורית וחזרה	____	**א.** נפגשות לדק, נפרדות לעד
2. ניגוד (אוקסימורון)	____	**ב.** אחכה לך... כחכות רחל לדודה
3. תקבולת	____	**ג.** עד יכבו חיי, החיים כאור שכבה
4. רמיזה מקראית	____	**ד.** "התשמע קולי" חוזר פעמיים ומבטא ספק ותחינה
5. מטפורה	____	**ה.** קול קורא בעוז, קול בוכה בדמי

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. הדוברת פונה אל אהוב רחוק שנקרא בשיר " _____ שלי".

2. לפי בית שני, התבל _____ ודרכים בה רב.

3. "מבקש אדם, אך _____ רגליו".

4. הדוברת מבטיחה לחכות לאהוב "כחכות _____ לדודה".

5. השיר מורכב משלושה בתים בני _____ טורים.

5 חלק ה' – סדרו את התפתחות הרגש בשיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הבטחת נאמנות והשוואה לרחל המקראית
☐	חזרה לדוברת ולתחושת קרבת סוף החיים
☐	פנייה אישית אל האהוב הרחוק ושאלה אם הוא שומע
☐	מעבר למחשבה כללית על העולם ועל פרידה

6 חלק ו' – כתיבה והבעה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מדוע השיר נקרא "זמר נוגה".

כרטיס יציאה

מי הדוברת בשיר ומה מצבה הנפשי?

תנו דוגמה אחת לניגוד או לתקבולת בשיר

למה הדוברת משווה את עצמה בסוף השיר, ומה זה מוסיף למשמעות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀